

Đáp án đề thi vào lớp 10 môn Văn năm 2017 - 2018 tỉnh Bình Dương

Đề thi:

Câu 1 (2.0 điểm)

Đọc đoạn thơ sau và thực hiện các yêu cầu của đề:

Đất nước bốn ngàn năm

Vất vả và gian lao

Đất nước như vì sao

Cứ đi lên phía trước.

Ta làm con chim hót

Ta làm một cành hoa

Ta nhập vào hoà ca

Một nốt trầm xao xuyến.

(Ngữ văn 9, tập hai, NXB Giáo dục Việt Nam)

- Đoạn thơ được trích từ tác phẩm nào? Cho biết tên tác giả?
- Em hiểu như thế nào về nhan đề của bài thơ?
- Xác định một biện pháp tu từ mà em thích nhất trong đoạn thơ trên và cho biết tác dụng của biện pháp tu từ đó.
- Đoạn thơ gợi cho em suy nghĩ gì về cuộc sống có ý nghĩa của mỗi con người?

Câu 2 (1.0 điểm)

Chỉ ra và giải thích lỗi sai giữa các câu trong đoạn văn sau:

Đoàn thuyền đánh cá ra khơi trong cảnh màn đêm buông xuống. Sóng biển cài then, đêm sập cửa, vũ trụ đi vào yên tĩnh, vắng lặng. Bốn bề không còn một tiếng động. Lá cờ nhỏ sáng bừng trên đỉnh cột buồm bay phấp phật, gió ào ào dữ dội.

Câu 3 (2.0 điểm)

"Ung thư xuất phát từ nhiều nguyên nhân nhưng một trong số đó là môi trường sống ở nước ta quá độc hại. Chúng ta ăn bẩn, uống bẩn, thở bẩn, ở bẩn. Các hóa chất nguy hiểm cho sức khỏe ở khắp nơi, ngấm vào cơ thể người bằng nhiều cách, trong đó mối nguy hiểm lớn nhất là thực phẩm độc hại đến từ những kẻ kinh doanh bất lương.

(Dẫn theo <http://www.vnexpress.net>, ngày 27-3-2016)

Em hãy viết một đoạn nghị luận xã hội (khoảng 15 - 20 dòng) trình bày suy nghĩ về *mối nguy hiểm lớn nhất* được nhắc trong đoạn trên.

Câu 4 (5.0 điểm).

Phân tích nhân vật anh thanh niên trong đoạn trích truyện *Lặng lẽ Sa Pa* của Nguyễn Thành Long.

(Ngữ văn 9, tập một, NXB Giáo dục Việt Nam)

Hết

Hướng dẫn làm bài:

Câu	Ý	Nội dung
1	a	. Đoạn trích trên trích từ tác phẩm “Mùa xuân nho nhỏ” của tác giả Thanh Hải.
	b	<p>- Mùa xuân nho nhỏ” là một nhan đề hay, một ẩn dụ đầy sáng tạo, giàu ý nghĩa đã góp phần thể hiện nội dung tư tưởng của tác phẩm - ước nguyện chân thành của nhà thơ Thanh Hải dành cho cuộc đời.</p> <p>- “Mùa xuân” (là danh từ) mang ý nghĩa tả thực – đó là mùa khởi đầu của một năm, là mùa của lộc non lá biếc, của vạn vật sinh sôi nảy nở.</p> <p>- “Mùa xuân” còn mang ý nghĩa ẩn dụ, biểu tượng cho những gì tinh túy, đẹp đẽ nhất của sự sống và cuộc đời mỗi con người. Mùa xuân hay chính là sức trẻ trong tâm hồn và trí tuệ, là nhiệt huyết và năng lực cống hiến của mỗi người vào mùa xuân lớn của thiên nhiên, của đất nước.</p> <p>- Từ láy “nho nhỏ” làm rõ hơn đặc điểm của mùa xuân rất giản dị, rất khiêm nhường.</p> <p>=> Đặt tên cho tác phẩm như thế, Thanh Hải đã thể hiện ước nguyện, khát vọng khiêm nhường mà rất đỗi chân thành, tha thiết, cao đẹp. Ông ước muốn làm “mùa xuân nho nhỏ”, nghĩa là đem tất cả những gì tốt đẹp nhất, tinh túy nhất – dù bé nhỏ - của mình để hòa vào mùa xuân lớn của cuộc đời, của đất nước.</p> <p>=> Nhan đề bài thơ cũng thể hiện quan niệm về sự thống nhất giữa cái riêng và cái chung, giữa cá nhân và cộng đồng. Ai cũng phải sống có ích cho đời,</p>

	sống làm đẹp cho đất nước
c	<p>Học sinh chọn một trong những biện pháp tu từ sau:</p> <p>+ Nhân hóa: “vất vả và gian lao”, Tổ quốc như một người mẹ tần tảo, vất vả và gian lao, đã làm nổi bật sự trường tồn của đất nước. Để có được sự trường tồn ấy, giang sơn gấm vóc này đã thấm bao máu, mồ hôi và cả nước mắt của các thế hệ, của những tháng năm đặng đẵng lúc hưng thịnh, lúc thăng trầm. Nhưng dù trở lực có mạnh đến đâu cũng không khuất phục được dân tộc Việt Nam.</p> <p>+ So sánh: Biện pháp tu từ so sánh được nhà thơ sử dụng vô cùng đặc sắc, làm ý thơ hàm súc “Đất nước như vì sao/Cứ đi lên phía trước”. Sao là nguồn sáng bất diệt của thiên hà, là vẻ đẹp lung linh của bầu trời đêm, là hiện thân của sự vĩnh hằng trong vũ trụ. So sánh như thế, là tác giả đã ngợi ca đất nước trường tồn, tráng lệ, đất nước đang hướng về một tương lai tươi sáng. Hơn nữa, còn thể hiện niềm tin tưởng của tác giả vào tương lai rạng ngời của dân tộc Việt Nam.</p> <p>+ Điệp ngữ “đất nước” được nhắc lại hai lần thể hiện sâu sắc ý vất vả, đất nước vẫn toả sáng đi lên không gì có thể ngăn cản được.</p> <p>+ Điệp từ “ta” được lặp đi lặp lại thể hiện một ước nguyện chân thành, thiết tha.</p> <p>+ Liệt kê: chim hót, cành hoa, nốt trầm cho thấy ước nguyện giản dị, chân thành</p>
d	<p>+ Đoạn thơ được trích trong bài “Mùa xuân nho nhỏ” của tác giả Thanh Hải gợi cho em nhiều suy nghĩ về ý nghĩa cuộc sống đối với mỗi con người.</p> <p>+ Được sinh ra và lớn lên trong hoàn cảnh đất nước hòa bình chúng ta phải biết yêu cuộc sống, yêu đất nước, biết ơn những con người Việt Nam cần cù trong lao động, anh dũng kiên cường. Cuộc sống đem đến cho chúng ta sự</p>

	<p>sống phải biết nâng niu, gìn giữ.</p> <p>+ Phải biết tin yêu và tin tưởng rằng Tổ quốc ta dù trải qua bao thăng trầm biến đổi bởi chiến tranh, bom đạn, bởi thiên tai địch họa nhưng vẫn ngời sáng lung linh</p> <p>+ Phải biết tự hào, trân trọng gìn giữ và phải ra sức cống hiến, phát triển để nước nhà đi lên và cuộc sống ngày càng ấm no, hạnh phúc.</p> <p>Phải biết hóa thân “sống đẹp” để hiến dâng, để phục vụ cho một mục đích cao cả “làm nên đất nước muôn đời”.</p>
2	<p>+ Lỗi liên kết trong các câu trên: Lỗi liên kết nội dung</p> <p>+ Câu (3) khẳng định bốn bề không còn tiếng động nhưng đến câu (4) người viết lại miêu tả gió ồn ào, dữ dội. Như vậy, về mặt nội dung có sự không thống nhất, khiến đoạn văn trở nên không hợp lý, không thuyết phục.</p>

3	<p>Nghị luận xã hội:</p> <p><i>Yêu cầu về hình thức:</i> Đoạn văn đầy đủ 3 phần: Mở đoạn, thân đoạn, kết đoạn. Nên viết theo lối tổng – phân – hợp để đầy đủ và thuyết phục người đọc. Đoạn văn viết khoảng 15 – 20 dòng. Không xuống dòng trừ khi trích thơ hoặc trích câu hát. Ngôn ngữ mạch lạc, ngắn gọn, dễ hiểu.</p> <p><i>Yêu cầu về nội dung:</i> <i>Câu mở đoạn:</i> Giới thiệu vấn đề <i>Nêu hiện trạng:</i> Thực trạng mất vệ sinh an toàn thực phẩm đang diễn ra tràn lan, ngày càng xuất hiện thêm nhiều cơ sở sản xuất thực phẩm bẩn và những kẻ kinh doanh bất lương phân phối thực phẩm bẩn. <i>Phân tích hậu quả:</i> Việc môi trường ô nhiễm, thực phẩm độc hại ảnh hưởng nghiêm trọng đến sức khỏe và tính mạng của con người. Đặc biệt, căn bệnh</p>
---	--

	<p>ung thư đang hoành hành và trở thành hiểm họa, nỗi sợ hãi của con người.</p> <p>Tìm hiểu nguyên nhân: Nguyên nhân của hiện trạng này là do sự bất lương của nhiều doanh nghiệp, vì đồng tiền mà bất chấp mối nguy hại cho hàng triệu người khác. Do sự thiếu sót trong khâu quản lí của nhà nước và sự thiếu thông thái của người tiêu dùng.</p> <p>Đề xuất một số giải pháp để bảo vệ cho bản thân và cộng đồng trước vấn nạn trên:</p> <ul style="list-style-type: none"> + Tẩy chay, lên án, đấu tranh đòi bồi thường thiệt hại với những thương hiệu sản xuất hoặc kinh doanh thực phẩm độc hại. + Tuyên truyền ý thức cho người sản xuất, kinh doanh và cả người tiêu dùng để giảm thiểu tối đa hậu quả của vấn nạn này. + Là người tiêu dùng thông minh, chọn thực phẩm sạch, có nguồn gốc xuất xứ rõ ràng. <p>Câu kết đoạn: Khẳng định lại vấn đề</p>
--	---

4	<p>Phân tích nhân vật Anh thanh niên trong truyện ngắn Lặng lẽ Sa Pa</p>
4.1	<p>A. Giới thiệu chung:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nguyễn Thành Long (1925-1991), quê ở Duy Xuyên, Quảng Nam. Ông viết văn từ thời kì kháng chiến chống Pháp, là cây bút chuyên viết truyện ngắn và kí. Thành công trong sáng tác của Nguyễn Thành Long không phải ở khai thác tình huống dữ dội mà là sự nhẹ nhàng, trong trẻo, thấm đẫm chất trữ tình. - "<i>Lặng lẽ Sa Pa</i>" sáng tác năm 1970, trong chuyến đi thực tế của tác giả ở Lào Cai, in trong tập "<i>Giữa trong xanh</i>" (1972), là một trong những tác phẩm thành công nhất của ông. - Truyện viết về anh thanh niên với những vẻ đẹp tiêu biểu của người thanh niên Việt Nam trong giai đoạn chống Mỹ.

4.2	<p>Phân tích</p> <p>a. Hoàn cảnh sống và công việc:</p> <p>- Anh sống và làm việc một mình trên đỉnh Yên Sơn, quanh năm giữa cỏ cây, mây mù lạnh lẽo. Anh làm công tác khí tượng kiêm vật lí địa cầu. Cụ thể là <i>đo gió, đo mưa, đo nắng, tính mây, đo chấn động mặt đất, dự báo thời tiết</i>. Xung quanh anh chỉ là máy móc và cây rừng. Anh có bốn ca: 4 giờ, 11 giờ, 7 giờ tối, 1 giờ sáng. Tính chất công việc đòi hỏi phải tỉ mỉ, chính xác, đặc biệt là làm việc lúc 1 giờ sáng, có mưa gió, bão tuyết.</p> <p>→ Hoàn cảnh sống đặc biệt. Cái khó khăn lớn nhất là nỗi cô đơn vắng vẻ, quanh năm suốt tháng trên đỉnh núi cao. Anh thêm người đến độ có khi phải tự lăn cây ra chắn giữa đường để xe dừng lại, để được gặp mọi người một lát rồi lại tiếp tục công việc.</p>
	<p>b. Vẻ đẹp tâm hồn</p> <p>+ Một thanh niên giàu nghị lực đã vượt qua hoàn cảnh bằng những suy nghĩ rất đẹp, giản dị mà sâu sắc.</p> <p>- Hoàn cảnh sống khó khăn, gian khổ và tính chất công việc khắc khe không làm nhụt chí của chàng trai trẻ. Anh đã vượt qua tất cả khó khăn thử thách của cuộc sống bằng một tinh thần lạc quan và một quan niệm sống vô cùng đáng ngợi ca.</p> <p>- Quan niệm sống là cống hiến. Có ý thức về công việc, yêu nghề và thấy được ý nghĩa cao quý trong công việc: yên tâm với nghề khi biết được mình đã góp phần phát hiện kịp thời một đám mây khô nhờ đó "<i>không quân ta hạ được bao nhiêu phản lực Mỹ trên cầu Hàm Rồng</i>"; suy nghĩ: ta với công việc là đôi, sao gọi là một mình được.</p> <p>+ Một người thanh niên có những tính cách và phẩm chất đáng mến: hiếu khách, cởi mở và chân tình.</p>

- Với bác tài xế xe khách: có tình cảm thân thiết: chuyển nào chạy lên, bác đều ghé lại trạm khí tượng để người thanh niên gặp gỡ, trò chuyện; anh tìm và tặng củ tam thất cho vợ bác lái xe đang bị ốm.

- Với ông họa sĩ già và cô kĩ sư trẻ mới gặp lần đầu: hiếu khách, vui mừng, ân cần mời hai người lên nhà; cắt hoa tặng cô gái, dẫn khách đi thăm vườn khí tượng, giới thiệu các loại máy móc, kể công việc hàng ngày của mình, pha trà ngon đãi khách, giải bày tâm sự tự nhiên, chân thành. Đến khi chia tay, anh xúc động đến nỗi phải quay mặt đi và không dám tiễn khách ra xe dù chưa đến giờ “ốp”, và có lẽ để che giấu cái e ấp, xao xuyến, băng khuâng của hai người con trai con gái gặp nhau đột ngột, quý mến nhau rồi chia tay nhau ngay, bởi biết là không bao giờ gặp nhau nữa.

- Khiêm tốn, thành thật: Anh cảm thấy đóng góp của mình là nhỏ bé. Anh nhiệt thành giới thiệu những người khác mà anh thật sự khâm phục: ông kĩ sư vườn rau Sa Pa, người cán bộ nghiên cứu khoa học về sét.

+ Một người thanh niên có đời sống tâm hồn trẻ trung, phong phú và lành mạnh.

- Anh thích giao lưu, gặp gỡ đến mức thèm người.

- Anh tự tạo ra niềm vui trong sáng, lành mạnh: trồng hoa, đọc sách, chăn nuôi.

- Anh sống ngăn nắp, gọn gàng với một căn nhà ba gian sạch sẽ, với chiếc giường con, một chiếc bàn học, một giá sách dù chỉ một mình.

+ Hình ảnh thanh niên trong cách nhìn nhận của những người xung quanh

- Anh làm cho những người tiếp xúc với mình cảm thấy khâm phục: Ông họa sĩ thấy “*Người con trai ấy đáng yêu thật, nhưng làm cho ông nhọc quá*”. Nhọc là vì ông không biết làm thế nào để vớt vát hết cái hồn của người thanh niên

	<p>vào bức chân dung của mình.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Cô kĩ sư cảm thấy <i>bàng hoàng</i>, làm cô hiểu thêm về cuộc sống một mình dung cảm tuyệt đẹp của người thanh niên, về cái thế giới của những người mà anh kể, và về cả con đường cô đang đi tới. <p>→ Đánh giá, mở rộng</p> <ul style="list-style-type: none"> + Chỉ bằng một số chi tiết và xuất hiện trong một thời gian ngắn, tác giả đã khắc họa chân dung nhân vật chính với những nét đẹp về tư tưởng, tình cảm, cách sống và những suy nghĩ về cuộc sống, công việc. Đó là nét đẹp của con người mới xã hội chủ nghĩa, có lí tưởng đẹp, nghị lực, tinh thần trách nhiệm với công việc, tinh yêu lao động, yêu cuộc sống, yêu quê hương đất nước. + Hình ảnh anh thanh niên với những phẩm chất đáng quý gợi cho chúng ta những bài học về lối sống của thế hệ trẻ ngày nay: <ul style="list-style-type: none"> - Sống có lí tưởng, mục đích, cống hiến hết mình cho lí tưởng đó. - Sống giản dị, cởi mở, chân thành với mọi người. - Luôn giữ tinh thần lạc quan, yêu đời, vượt lên trên hoàn cảnh.
4.3	<p>C. Tổng kết:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nghệ thuật kể chuyện tài tình, khắc họa nhân vật qua lời nói, hành động và lời kể của nhân vật khác hết sức sinh động của nhà văn. - Với nhân vật chính là anh thanh niên, truyện ngắn Lặng lẽ Sa Pa man mác như một bài thơ. Bài thơ với âm hưởng ngợi ca những con người trong thời đại mới, những thanh niên hết lòng vì lí tưởng và chan chứa tinh yêu quê hương đất nước. Đồng thời họ cũng rất gần gũi, giản dị, đời thường. Anh thanh niên là hình ảnh đại diện cho thế hệ trẻ Việt Nam những năm 70 của thế kỉ XX và cho tới ngày nay chúng ta vẫn phải học tập và noi theo.